

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Kultuuripärand kui ühtekuuluvamate ja kestlikumate ELi piirkondade strateegiline ressurss“

(2018/C 361/06)

Raportöör: Babette WINTER (DE/PES), Euroopa asjade ja kultuuriküsimuste kantsler Tüüringi liidumaa kabinettis

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Kultuuriline mitmekesisus ja ühine Euroopa pärand

1. märgib, et erinevad kultuuripärandi vormid on Euroopale suureks väärtuseks: need on suure võimaliku mõjujõuga vahend ühtekuuluvamate ja kestlikumate ELi piirkondade loomiseks, mis võib kaasa aidata tugevama identiteedi kujunemisele konkreetsetes piirkondades ja kogu Euroopas, ning et kultuuripärand kajastub eelkõige ELi motos „Ühinenud mitmekesisuses“ ja täiendab Euroopa Liidu kultuurilise mitmekesisuse austamist, mis on sätestatud ELi põhiõiguste harta artiklis 22;
2. viitab käesolevas arvamuses Euroopa Komisjoni,⁽¹⁾ ⁽²⁾ Euroopa Liidu Nõukogu⁽³⁾ ning Euroopa Regioonide Komitee⁽⁴⁾ dokumentidele, milles käsitletakse Euroopa tulevikku ning Euroopa identiteedi tugevdamist hariduse ja kultuuri kaudu.
3. rõhutab, kui olulised on Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud ELi väärtused – inimväärikus, vabadus, võrdsus ja solidaarsus – ühiste hüvede saavutamiseks, ning seetõttu kutsub üles nende kindlamale austamisele kultuuripärandi edendamisel;
4. rõhutab, et kultuuripärand ja kultuuriline identiteet on olulised vahendid kodanike teadmiste ja teadlikkuse suurendamiseks Euroopa kultuuride, vaimsuse ja religiooni ühistest, valgustusaja väärtustest kantud juurtest ja nende mitmekesisusest. Kultuuripärand ja kultuuriline identiteet võivad aidata mõista muutusi ühiskonnas ja ühiskonna ajalugu ning edendada sallivust ja erinevuste aktsepteerimist vastukaaluks euroskeptilisusele ja kasvavale eurovastasele eraldatusele;
5. rõhutab, et just teadmised sajanditepikkustest sidemetest aitavad mitmekesisust ja erinevusi Euroopas vastastikuse austusega tunnustada ning et neid ei tohiks mingil viisil kasutada enda eraldamiseks või täielikuks isoleerimiseks teistest, ning taunib seega igasugust kultuuripärandi kuritarvitamist kapseldumise eesmärgil nii EL sees kui sellest väljaspool;
6. märgib, et ühest küljest peavad ELi kodanikud Eurobaromeetri uuringu⁽⁵⁾ kohaselt kultuuri Euroopa Liidu kõige tugevamaks ühendavaks teguriks – veelgi enam kui Euroopa väärtusi ja õigusriigi põhimõtet –, kuid samas eitab enam kui 50 % küsitletutest ühise Euroopa kultuuri olemasolu⁽⁶⁾;
7. leiab, et need tulemused on vaid pealtnäha vastuolulised ja näitavad pigem samaaegselt eksisteerivaid ühiseid kultuurilisi juuri ja sidemeid, mis ristuvad mitmesugusel moel piirkondlikul tasandil, väljendades seeläbi ka ELi juhtlauset „Ühinenud mitmekesisuses“;
8. märgib, et sellest tulenevalt lasub eelkõige piirkondlikul tasandil eriline vastutus kultuuri olulise ühiskonda ühendava tegurina edendada, seda nii vastavate piirkondlike kultuuriliste eripärade osas kui ka sidemete loomises ja suhtluses Euroopas, aga ka väljaspool praeguse Euroopa Liidu piire – see teeb Euroopast Liidust geograafilise Euroopa pidepunkti;

⁽¹⁾ Valge raamat Euroopa tuleviku kohta. Mõttearendusi ja tulevikustsenaariume EL 27 jaoks aastaks 2025 (COM(2017) 2025 final).

⁽²⁾ Teatis „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu“ ELi riigipeade ja valitsusjuhtide tippkohtumisel 17. novembril 2017 Göteborgis (Rootsis) (COM(2017) 673 final).

⁽³⁾ „Juhtide tegevuskava dokument hariduse ja kultuuri kohta“, ingliskeelne versioon: http://www.european-council.europa.eu/media/31544/en_leaders-agenda-note-on-education-and-culture.pdf.

⁽⁴⁾ RESOL-VI/014, CdR 4785/2016 fin.

⁽⁵⁾ Eurobaromeetri standarduuring 88.

⁽⁶⁾ Eurobaromeetri eriuuring 466.

9. seetõttu julgustab ELi lisama oma identiteedi ja ühised väärtused olemasolevatele piirkondlikele ja rahvuslikele kuuluvustunnustele, et edendada mitmetasandilist kodakondsust, nagu see on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja Lissaboni lepingus artiklis 2;

10. viitab UNESCO kultuurilise mitmekesisuse konventsiooni⁽⁷⁾ – millega paljud, ehkki mitte kõik liikmesriigid liitunud on – riiklikele rakendamisaruannetele;

11. kinnitab Euroopa Komisjoni järeldust,⁽⁸⁾ mille kohaselt kuulub haridus eelkõige liikmesriikide vastutusalasse riiklikul, kohalikul ja piirkondlikul tasandil; Kuna Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 6 ja 167 on määratletud ELi pädevus kultuuri valdkonnas üksnes liikmesriikide meetmete toetamisel, koordineerimisel ja täiendamisel, siis komitee toetab ELi nendes piirides algatusi, millega rõhutatakse selle poliitikavaldkonna olulist rahvusvahelist ja Euroopa mõõdet;

12. väljendab heameelt, et nii nõukogu kultuuriministrite mitteametlikul kultuuri kui ELi kaasava väärtuse teemalisel kohtumisel kui ka nõukogu järeldustes kultuurivaldkonna töökava kohta⁽⁹⁾ tõstetakse esile kultuuri kättesaadavuse, kultuuripärandi kaitsmise, kunstnike liikuvuse ja suurema avaliku sektori toetuse tähtsust;

Kultuuripärand ja kultuuriloomelise identiteedi, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja ühiskondliku arengu heaks

13. rõhutab, et kultuuripärand võib tugevdada piirkonnas ühise identiteedi tajumist ja piirkonna sidet oma traditsioonide ja ajaloo ning toetada piirkondadevahelise koostöö arengut. See võib soodustada kultuuri- ja haridusteemaliste algatuste loomist, kultuuridevahelist dialoogi ja seeläbi ka ühiskondlikku tegevust;

14. rõhutab, et piirkondlikel omavalitsustel on olulised pädevused kultuuridevahelise dialoogi edendamiseks, eelkõige tänu kultuurivaldkonna mitmemõõtmeliste kohalike ja piirkondlike võrgustike koordineerimisele, mis hõlmavad kõiki olulisi osalejaid; Sellega seoses tuleb tugevdada avaliku ja erasektori partnerlust;

15. tunneb heameelt selle üle, et ELi liidrite allkirjastatud Rooma deklaratsioonis⁽¹⁰⁾ tunnustati haridust, kultuuri ja noorte suunatud strateegiaid ja toetab hinnangut, et „haridus [...] ja kultuur ei ole olulised mitte ainult konkurentsivõime seisukohast, vaid ka meie ühiskonna kaasavuse ja sidususe jaoks“;

16. rõhutab Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 kui olulise algatuse tähtsust ja väljendab heameelt, et Euroopa Komisjon tellis juba selle hindamise; rõhutab sellega seoses, et Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 positiivset mõju tuleb järgnevatel aastatel järelemeetmetega kinnistada; See peab kajastuma ka eri toetusprogrammides järgmiste mitmeaastaste finantsraamistike raames, et edendada Euroopa kultuuripärandi levitamist ka pärast 2018. aastat;

17. tuletab meelde, et kunstnike liikuvus, mida võimaldab ka programm „Loov Euroopa“, aitab kaasa edukalt toimivale Euroopa integratsioonile ning peab seepärast vajalikuks programmi „Loov Euroopa“ jätkamist ja selle laiendamist;

18. on veendunud, et kultuuripärand aitab kaasa sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamisele ja elukvaliteedi parandamisele. Ta võib kultuurimälestistega ajalooliselt seotud paikade kaudu, mis ei asu mitte praegu soodsates, paljudelastatud kohtades, vaid aladel ja piirkondades, mis praegusel ajal seisavad silmitsi eriliste väljakutsetega, pakkuda arenguvõimalusi, muu hulgas ka olulise töökohtade loomise potentsiaali tõttu. See on nii eelkõige piirkondade puhul, mida mõjutavad demograafilised muutused ja elanikkonna vähenemine, ning äärepoolseimate piirkondade ja eriliste integratsiooniprobleemidega linnastute puhul;

19. rõhutab, et kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes võiks olla sobilik rakendada kaasavaid lähenemisviise, et rajada kultuuri edendamise ideed laiapõhjalisele ühiskondlikule alusele, koguda kultuuriinvesteeringuteks rohkem vahendeid ja saavutada suurem omaksvõtt. See toob kaasa kestlikult tugevama ühiskondliku koosseksisteerimise ja suurema ühiskondliku vastutuse kohaliku kultuuripärandi eest;

⁽⁷⁾ Ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsioon, mille võttis vastu peakonverents 17. istungil Pariisis 16. novembril 1972.

⁽⁸⁾ COM(2017) 673 final.

⁽⁹⁾ Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused kultuurivaldkonna töökava (2015–2018) kohta (ELT C 463, 23.12.2014, lk 4).

⁽¹⁰⁾ https://europa.eu/european-union/eu60_et.

20. julgustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi andma hinnangut oma kogemustele selliste kaasavate lähenemisviisidega ja neid omavahel jagama;
21. toetab erinevate osalejate vahelist ulatuslikumat mõttevahetust võimalike ideede üle, nagu raamatukogud, muuseumid ja teised kultuuripaigad agoraana või nn kolmanda asukohana, et mõttevahetust ja osalemist aruteludes meie linnade ja piirkondade tuleviku üle saaks edasi arendada; Sellega seoses juhib komitee tähelepanu võimalusele kasutada Euroopa Liidu üldiseid tegevõrke, näiteks Europe Directi võrgustikku;
22. kutsub samal ajal üles toetama ELi tasandil jõulisemalt kogemuste jagamist kohalike ja piirkondlike omavalitsuste hulgas ja eri piirkondade ja liikmesriikide kultuuriasutuste esindajate vahel;
23. märgib seejuures, et kohalike osalejate jaoks on takistuseks eelkõige keelebarjäär, mille ületamist tuleb Euroopa tasandil toetada;
24. väljendab lisaks toetust sellele, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus jätkatakse kultuuripärandi taristu rahastamist, keskendudes eelkõige sotsiaal-kultuurilisele ühtekuuluvusele. Lisaks sellele tuleks tugevdada kultuuripärandi kestliku kasutusega seotud tootmisahelaid ja toetada valdkondadeüleseid koostööprojekte, näiteks kultuuripärandi ja hariduse vahel;
25. rõhutab, et kultuuri eest vastutavad kõik ühiskondlikud sidusrühmad – kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja liikmesriigid –, kuid see vajab ka spetsiifilist erasektori rahastust ning vabatahtlikku tegevust ja kodanikuühiskonna aktiivsust;
26. juhib tähelepanu sellele, et nii kultuuripärandi kui ka selle levitamise vahendite digiteerimine kätkeb endas tohutut tulevikupotentsiaali: see võib luua uusi ligipääsuvorme, eelkõige noortele, ning võib ka levitada teadmisi kultuurilise mitmekesisuse kohta piiriülevalt kogu Euroopas. Digiteerimine iseenesest on riikideülene ning moodustab omakorda väga kasuliku vahendi mitmekesise ja kestliku turismi arendamiseks;
27. kutsub seepärast üles Euroopa digitaalset raamatukogu Europeanat kui meie pärandi avalikku ja digitaalruumi kõikidel tasanditel toetama;
28. toetab võrgustiku Culture Action Europe⁽¹¹⁾ nõudmist tagada, et vähemalt 1% järgmise mitmeaastase finantsraamistiku vahenditest kõikides poliitikavaldkondades ja rahastamisprogrammides eraldataks kultuurile;

Kultuuripärandi mõju turismile ja piirkondade majandusarengule

29. rõhutab kultuuripärandi väärtust piirkondade majanduslikule arengule, eelkõige turismi kaudu, kuna 26% ELi turistidest⁽¹²⁾ nimetavad, et kultuur on nende reisisihtkoha valikul võtmetähtsusega, kuid see on ka pehme asukohavaliku tegur seoses töökohtade atraktiivsusega;
30. märgib, et kultuuri- ja loomemajandus moodustab enam kui 3% SKPst ja sellega luuakse ka umbes 3% töökohtadest ELis,⁽¹³⁾ samuti muutub see eelkõige linnastutes üha olulisemaks majandusteguriks;
31. viitab sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on kultuuri- ja loomemajanduse edukalt oma arengustrateegiasse kaasanud ja et see on aidanud kohalikku majandust elavdada, soodustades ka mitut valdkonda hõlmavaid uusi professionaalseid teenuseid pakkuvate ettevõtete loomist; loomingulise potentsiaali veelgi paremaks ärakasutamiseks on soovitatav rakendada majandusruumi- ja kultuuriüleised toetuskeeme;
32. märgib, et lisaks kultuurimälestiste renoveerimise ja säilitamise prioriteedile on oluline ka kultuuriasutuste juhtimise ja pedagoogilise vahendustöö küsimus, mis määrab selle, kas kultuuriasutus avaldab täit võimalikku kultuuriturismialast, majanduslikku ja ühiskondlikku mõju;
33. rõhutab, et kunstnike loominguline ümberkäimine kultuuripärandiga kujutab endast erilist ja innovatiivset potentsiaali ajaloost õppimiseks ühiskonna hüvangu nimel;

⁽¹¹⁾ <https://cultureactioneurope.org/files/2018/03/CAE-Reflection-paper-Agenda-for-Culture-2018.pdf>.

⁽¹²⁾ Eurooplaste turismieelistused – Eurobaromeetri kiiruuring 432 (märts 2016)

<http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/surveyKy/2065>.

⁽¹³⁾ https://ec.europa.eu/culture/policy/cultural-creative-industries_en.

34. märgib, et lisaks rahaliste vahendite puudusele takistavad kultuuripärandi kujunemist piirkonna strateegiliseks ressursiks ka mõneti vähene nähtavus ja puuduv poliitiline teadlikkus kultuuriressurssidest;
35. väljendab sellega seoses heameelt Euroopa kultuuripärandi märgise loomise üle ja kutsub Euroopa Komisjoni üles võtma meetmeid teadlikkuse suurendamiseks märgise kohta;
36. juhib tähelepanu sellele, et lisaks sellistele avalikele teenustele ja taristutele nagu elamumajandus, ühistransport ja laste kooliharidus on oluline tegur elukohtade atraktiivsuses ka kultuur. Võttes arvesse praeguseid arenguid rände ning piirkonnasisese ja piirkondadevahelise liikuvuse ja demograafia valdkonnas, on see kohalike ja piirkondlike arengustrateegiate seisukohast üha olulisem, selleks et suurendada tööhõivet ebasoodsates tingimustes olevates piirkondades ja luua linnastutes tasakaal;
37. juhib tähelepanu sellele, et kultuuripärand peab turismis – koos atraktiivsete kaasaegsete kultuurivõimalustega – olema kestlik, eelkõige piirkondliku mõjuga kasutegur. See kehtib nii nn põhiatraktsioonide, näiteks UNESCO maailmapärandi nimekirja kuuluvate objektide või Euroopa kultuuripärandi märgisega linnade puhul kui ka erinevate kohalike kultuurimälestiste puhul;
38. rõhutab, et ruumiliselt laialt levinud kultuuripärand annab võimaluse kultuuriturismi mõjusid laiaulatusliku turismipakkumise kaudu ümber suunata ja paremini jagada. Seeläbi võiks vähendada koormust nendes kohtades, mis lähenevad juba turistide vastuvõtmise suutlikkuse ülempiirile ja kus turistide hulga suurenemine tooks kaasa kultuuripärandi kahjustumise; toonitab, et vähemtuntud kultuuripärandi turismipotentsiaali väärtustamine on tõhus viis turismi mitmekesistamiseks ja äärealade säästva arengu toetamiseks, seda enam, kui konkreetsete turismiarengu projektid on kooskõlas laiemate territoriaalarengu kavadega ja on integreeritud kohalike teenuste süsteemi, eelkõige puudutab see säästvat liikuvust. Seda tuleks näha eelkõige seoses Euroopas kasvava kultuuriturismiga ja seeläbi loodavate eelkõige kohalike töökohtadega;

Vajalikud meetmed kultuuripärandi potentsiaali edendamiseks ja selle kasutamiseks

39. avaldab rahulolematust, et ELi arengu strateegias „Euroopa 2020“ ei võetud arvesse kultuuri;
40. kutsub seepärast üles võtma kultuuri koos kultuuriasutuste ja pärandipaikadega järelmeetmete strateegias ning poliitilises planeerimises arvesse strateegilise tähtsusega valdkonnana, pidades silmas kultuuri tõestatud tähtsust ELi ühtekuuluvuse ja sotsiaal-majanduslike arengute seisukohast;
41. rõhutab vajadust hõlmata kultuur ja kultuuripärand paremini järgmise mitmeaastase finantsraamistiku prioriteetide hulka nii nende peavoolustamise kui ka 2 miljardi euro suuruse eelarveeesmärgi seadmise kaudu programmi „Loov Euroopa“ jätkuprogrammile;
42. rõhutab, et kultuuripartnerlusi sõlmitakse kõigi liikmesriikide ulatuses, ja julgustab selle valguses toetama rohkem liikmesriikide piire ületavate temaatiliste kultuuriradade loomist, sealhulgas programmi „Interreg“ raames;
43. nõuab, et kultuuripärandi ressursside toetamine piirkondliku arengu edendamiseks oleks oluline aspekt ühtekuuluvuspoliitikas pärast 2020. aastat. Raha eraldamine laiaulatusliku kultuuripärandi toetuseks peaks kasvama ja seda ei tohi mingil juhul vähendada. Teemaatilises koondamises – eeldusel, et see jääb pärast 2020. aastat nõudena püsima – tuleks arvestada kultuuriliste oludega;
44. rõhutab, kui oluline on, et Euroopa Liit käivitaks tõelise kultuuridiplomaatia strateegia. Selleks on hädavajalik edendada ELi piirkondade kunsti- ja kultuurialaseid sidemeid ja vahetust kolmandate riikidega, rakendades meetmeid, mis lihtsustavad loovisikute ja nende teoste liikumist kolmandatesse riikidesse ja vastupidi; sellega seoses kutsub Euroopa Komisjoni üles seadma esikohale kultuuridiplomaatia edasise arendamise, et muuta see ELi välispoliitika osaks⁽¹⁴⁾;

⁽¹⁴⁾ COR-2016-05110.

45. väljendab rahulolematust selle üle, et struktuuri- ja ühtekuuluvusfondide käesoleval rahastamisperioodil Euroopa Komisjoni kehtestatud projektieelarve 5 miljoni euro suurune ülempiir ERFi investeeringutele kultuuritaristusse takistab suuremate kultuuritaristute arendamist.
46. kutsub seepärast Euroopa Komisjoni üles tühistama selle meelevaldselt seatud ülempiiri ja juhinduma programmide puhul sisulistest kriteeriumitest ja (eriti Euroopa lisaväärtust puudutavatest) eesmärkidest, mida soovitakse saavutada;
47. pöördub veel kord osapoolte poole, kes peavad Ühendkuningriigi Euroopa Liidust lahkumise läbirääkimisi, et nad võtaksid arvesse Ühendkuningriigi ELi haridus-, kultuuri- ja noorteprogrammidest lahkumise võimalikku mõju ja kutsub neid üles leidma asjakohaseid lahendusi, mis võimaldaksid Euroopa Liitu mittekuuluvate riikide programmides osalemist;
48. peab vajalikuks, et nõukogu jätkaks ja arendaks edasi kultuurivaldkonna tegevuskava (2015–2018)⁽¹⁵⁾;
49. toetab Euroopa Komisjoni eesmärki koostada pikaajaline ELi kultuuripärandi tegevuskava,⁽¹⁶⁾ mis tagab Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 meetmete kestlikkuse;
50. kutsub Euroopa Komisjoni ja nõukogu üles kaasama nõukogu järel dustes kirjeldatud kultuurivaldkonna tegevuskava konverentsidel ja vastastikuse õppimise algatustes piisaval ja tunduvalt suuremal määral vahetute kogemustega piirkondade esindajaid;
51. toetab kultuuri- ja loomevaldkonna tagatissüsteemi finantssuutlikkuse tugevdamist ja leiab, et on vajalik laiendada selle reguleerimisala ja kaasata ka väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd), kuna see vastab kultuuri- ja loomevaldkonna olukorrale;
52. kutsub liikmesriike üles toetama Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) raames rohkem ka kultuuritaristu, hariduse, ümberõppe, innovatsiooni ja koostööga seotud projekte;
53. julgustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, ka LEADERi programmi tööühmades, võtma kultuuritaristut maapiirkondades arvesse olulise tegurina sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamiseks, tagades säästva liikuvuse vormid, mis võimaldavad külastajatel nautida maastikku võimalikult väikse keskkonnamõjuga, näiteks jalgratta- ja jalgteed või veeteed;
54. kutsub ka kultuuri- ja loomevaldkonna ettevõtjaid üles osalema aktiivselt kogukonna ja ühiskonna arendamises, võttes kõikjal Euroopas üle ettevõtete võrgustike õnnestunud mudelid, aidades sektori VKEdel kasutada ära piirkonna ajaloolist ja kultuurilist vara;
55. soovib teha tihedat koostööd vahetusprogrammide ja vabatahtlike algatuste arendamisel Euroopa solidaarsuskorpuse raames kultuuri ja kultuuripärandi valdkonnas seoses Euroopa kultuuripärandiaastaga 2018 ja lisaks sellele ka Euroopa Festivalide Assotsiatsiooniga;
56. teeb ettepaneku, et EL subsidiaarsuse edendajana pööraks rohkem rõhku kultuuriideedele eelkõige piirkondlikul ja piirkondadevahelisel tasandil;
57. väljendab rahulolematust, et puuduvad üleeuroopalised võrdlevad hinnangud ja kutsub seepärast liikmesriike ja Euroopa Komisjoni üles tellima korrapäraselt üleeuroopalisi võrdlevaid hindamisi ja ekspertuuringuid ja kasutama nende tulemusi kõikide tasandite poliitilistes aruteludes;
58. on sellegipoolest korrapärase ulatusliku andmete kogumise ja aruandluskohustuse vastu sellega kaasneva liigse bürokraatia tõttu;
59. juhib Euroopa Komisjoni tähelepanu sellele, et kultuuri ja kultuuriloomet peab oluliseks piirkondliku arengu teguriks tunduvalt rohkem piirkondi kui S3 andmed näitavad;
60. nõuab seepärast, et teadusuuringute rahastamine oleks sellega seoses ka väljaspool aruka spetsialiseerumise strateegiaid (S3) paremini võimaldatud;

⁽¹⁵⁾ ELT C 463, 23.12.2014, lk 4.

⁽¹⁶⁾ See võiks olla Euroopa kultuuripärandi aasta 2018 pärand ning selle üle võiks otsustada „Assises du Patrimoine“.

61. kutsub piirkondi, kes näevad enda kultuuripärandis eriti olulist ressursi, üles võtma seda arvesse ka oma aruka spetsialiseerumise strateegias;
62. on samuti pettunud selle üle, et juurdepääs kunstile ja kultuurile, mis mängib olulist rolli sotsiaalse ühtekuuluvuse ja kaasatuse juures, ei ole Euroopa sotsiaalõiguste samba juures sätestatud ⁽¹⁷⁾;
63. nõuab digitaalse raamatukogu Europeana jätkuvat ja suuremat toetamist riiklike digiteerimisalgatuste integreerimise raames. Europeana loomisest täitub 2018. aastal kümme aastat ning see on suurepärase võimalus viia selle areng järgmisele tasandile;
64. kutsub Euroopa Komisjoni üles laiendama auhindu ja tunnustusi ja muutma need sõltumatuks sellest, kas projektides on kasutatud ELi vahendeid. Uuenduslike projektide tunnustamine suurendab teadlikkust piirkondade ja liikmesriikide hulgas ning edendab teadmiste jagamist Euroopas ja teisi Euroopa piirkondi eeskuju võtma;
65. kinnitab taas oma tugevat toetust Euroopa kultuuripealinnadele (2020–2033) ning kutsub üles jätkama seda algatust ka pärast 2033. aastat, mis peaks peegeldama veelgi rohkem Euroopa kultuurilise rikkuse mitmekesisust ja edendama üldsuse osalemisel põhineva Euroopa ühise kultuuriruumi pikaajalist arengut. Väljendab sellega seoses kahetsust, et Euroopa Komisjon on otsustanud jätta Ühendkuningriigi 2023. aasta üritusest välja. Euroopa ühine kultuuriruum ulatub tegelikult Euroopa Liidu piiridest kaugemale;
66. soovib, et käesolevat omaalgatuslikku arvamust kasutataks nõukogu kultuuriministrite kohtumisel 22.–23. mail 2018, kus on teemaks „ELi tulevik: Euroopa kultuurisisu pikaajaline visioon“ ning vajadus integreerida Euroopa kultuuripärand kõigisse direktiividesse;
67. soovib komitee liikmetel algatada ise korrapäraselt mõttevahetusi oma kultuurimälestistega seotud projektide ja kogemuste üle.

Brüssel, 17. mai 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁷⁾ CDR 3141/2017.